

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/17-08/03

URBROJ: 65-17-02

Zagreb, 20. travnja 2017.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 146. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu dostavljam *Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske radi nečinjenja Vlade Republike Hrvatske u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava "Za dom spremni"*, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 28 zastupnika Kluba zastupnika SDP-a u Hrvatskom saboru, aktom od 19. travnja 2017. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njihovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, podnositelji su odredili Davora Bernardića, Peđu Grbina, Nenada Stazića, Bojana Glavaševića, Sabinu Glasovac i Arsena Bauka, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 19. travnja 2017.

REPUBLIKA HRVATSKA	
65 - HRVATSKI SABOR	
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6	
Primljeno:	20-04-2017
Klasifikacijska oznaka:	021-12/17-08/03
Uredbeni broj:	6532-217-01
Org. jed.	65
Pril.	2
Vrij.	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske radi nečinjenja Vlade Republike Hrvatske u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava „Za dom spremni“

- dostavlja se

Poštovani,

U prilogu dopisa dostavljamo Vam *Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske radi nečinjenja Vlade Republike Hrvatske u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava „Za dom spremni“*, koju temeljem članka 86. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), a u vezi s člankom 145. Poslovnika Hrvatskoga sabora, podnose zastupnici SDP-a te tražimo da isti uvrstite u Dnevni red sjednice Hrvatskoga sabora.

Za predstavnike predlagatelja koji će u njihovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela određeni su Davor Bernardić, Peđa Grbin, Nenad Stazić, Bojan Glavašević, Sabina Glasovac i Arsen Bauk.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Arsen Bauk

Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske radi nečinjenja Vlade Republike Hrvatske u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava „Za dom spremni“ podnose zastupnici:

	IME I PREZIME	POTPIS
1.	ARSEN BUK	
2.	ŽELJKO IOVANOVIĆ	
3.	Franjo Vidović	
4.	BORIS ALUVAC	
5.	STJEPAN KOVAČ	
6.	MARTA LUC-POLANC	Marta Luc-Polanc
7.	DARIKO PARIĆ	
8.	ORŠAT MILJEVIĆ	
9.	ALEKI PREČEC	
10.	MIHAEL ŽMAJLOVIĆ	
11.	DOMAGOJ HAJDUKOVIĆ	
12.	SINIŠA ANTONIĆ	
13.	ANA KOMARIĆ ĐEVIĆ	
14.	PEĐA GRKIN	
15.	MARIO HABEK	
16.	ROMANA ĐERKOVIĆ	
17.	SABINA GLASOVAC	
18.	MIRANĐO MRŠIĆ	
19.	DAMIR KATELIAN	
20.	VEDRAN ŽRŽIĆ	
21.	DAHIR TOMIC	
22.	ZDRAVKO ROKKO	
23.	SASA ĐUSIĆ	
24.	IGOR MATAVICA	
25.	PREDRAG MARIĆ	

26.	JOVNO KUJ FORD	ABO-ICS
27.	NENAD STAZIC	N. Stazic
28.	BOJAN GLAVASZVIC	BA
29.		
30.		
31.		
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		
42.		
43.		
44.		
45.		
46.		
47.		
48.		
49.		
50.		
51.		
52.		
53.		
54.		

Temeljem članka 86. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu Ustav), u vezi s člankom 145. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 81/13., u daljnjem tekstu Poslovnik) 28 zastupnika u Hrvatskom saboru podnosi ovu

INTERPELACIJU

o radu Vlade Republike Hrvatske

Radi:

nečinjenja Vlade Republike Hrvatske u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava „*Za dom spremni*“,

O b r a z l o ž e n j e:

1. Osnovna polazišta

1. Člankom 86. stavkom 2. Ustava propisano je da „*Najmanje jedna desetina zastupnika Hrvatskoga sabora može podnijeti interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske ili pojedinog njezinog člana*“, dok je člankom 145. stavkom 1. Poslovnika propisano da se interpelacijom „*na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike*“.

Imajući u vidu citirane odredbe Ustava i Poslovnika, 28 zastupnika u Hrvatskom saboru smatra potrebnim otvoriti raspravu o radu Vlade Republike Hrvatske, konkretno, o njenom nečinjenju u vezi s učestalom zlouporabom ustaškog pozdrava „*Za dom spremni*“.

Naime, dana 5. studenoga 2016. godine u Jasenovcu je podignuta spomen ploča koja na sebi sadrži uklesane riječi „*Za dom spremni*“. Imajući u vidu uvredljivost postavljanja spomen ploča s pozdravom korištenim od strane ustaškog režima u mjestu u kojem se nalazio ustaški logor smrti, zastupnici SDP-a su pred nadležnim radnim tijelom Hrvatskog sabora, Odborom za Ustav, Poslovnik i politički sustav (u daljnjem tekstu Odbor za Ustav) pokrenuli raspravu koja je dana 14. prosinca 2016. godine rezultirala usvajanjem Zaključaka kojim se ističe da postavljanje ove spomen ploče „*vrijeđa žrtve ovog ustaškog logora i sve žrtve ustaškog režima*“.

Budući da od dana 14. prosinca 2016. godine pa do danas predmetna spomen ploča nije maknuta te da na njoj uklesane riječi „*Za dom spremni*“ nastavljaju vrijeđati žrtve ustaškog logora i sve druge žrtve ustaškog režima,

budući da je nedjelovanje Vlade i relativizacija ustaških zločina u društvu dovela do bojkota obilježavanja Dana sjećanja na Holokaust od strane Koordinacije židovskih općina,

budući da je Ustavom jasno utvrđeno da je u uspostava temelja državne suverenosti u razdoblju drugoga svjetskog rata izražena nasuprot proglašenju Nezavisne Države Hrvatske u odlukama Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske,

budući da je nedjelovanje Vlade i egzistiranje predmetne spomen ploče dovelo do narušavanja međunarodnog ugleda Republike Hrvatske,

28 zastupnika u Hrvatskom saboru ovim putem traži otvaranje rasprave u Hrvatskom saboru o ovoj temi i jasno obvezivanje Vlade Republike Hrvatske da svojim djelovanjem spriječi korištenje onih simbola i pozdrava koji su na temelju Ustava, zakona i jasne sudske prakse u Republici Hrvatskoj zabranjeni.

2. Relevantne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske

Na žalost, učestalo korištenje ustaškog pozdrava "*Za dom spremni*" i dan danas je predmet javnih debata i revizionističkih pokušaja prikazivanja ustaške ikonografije kao nečega što izvire iz hrvatske povijesti i tradicije, čime se pokušava opravdati njegovu zlouporabu u javnom životu. Jedna od teza koja se pri tome koristi je i stav da postoje dijametralno različite sudske odluke, odnosno, da sudbena vlast Republike Hrvatske nije zauzela jasan stav o dopuštenosti uporabe pozdrava „*Za dom spremni*“.

Suprotno takvom stavu, Ustavni sud Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Ustavni sud), kao najviše tijelo za tumačenje Ustava, je tijekom 2016. godine donio dvije odluke koje su, sa stajališta pravosudnog sustava, otklonile bilo kakve dvojbe oko karaktera pozdrava „*Za dom spremni*“.

2.1. Odluka Ustavnog suda u predmetu Miljak¹

Dana 25. svibnja 2016. godine Ustavni je sud potvrdio odluke prekršajnih sudova koji su Josipa Miljka oglasili krivim za prekršaj protiv javnog reda i mira, upravo zbog korištenja pozdrava "*Za dom spremni*". Naime, rečeni je kao predsjednik HČSP-a, organizirao komemoraciju Jure Francetića u Slunju tijekom koje je uzvikivao "*Bog i Hrvati, za dom*", dok je nepoznata osoba iz skupine izgovorila "*spremi*" podižući ispruženu desnu ruku u vis, a time oponašajući nacistički pozdrav (iz obrazloženja presude).

Odbijajući Miljkovu ustavnu tužbu, Ustavni je sud prihvatio obrazloženja nižih sudova, odnosno, stajalište da je izricanje kazne Miljku imalo opravdani cilj, jer se ne može štititi sloboda govora, ako se radi o takvom govoru koji ugrožava slobodu i prava drugih ili, riječima suda: "*U konkretnom slučaju ograničenje prava imenovanih (Miljka i suokrivljenika, op.a.) usmjerena su na legitimni cilj i razmjerna naravi potrebe ugroženog dobra u odnosu na ograničenje prava i sloboda, s obzirom da su žalitelji iznosili neprihvatljive političke poruke, na kojima se Republike Hrvatska kao samostalna i nezavisna, suverena i demokratska države ne temelji.*".

¹ Odluka Ustavnog suda broj: U-III-1286/2016, od dana 25. svibnja 2016. godine

Ovom je odlukom, u osnovi, Ustavni sud poslao poruku da korištenje riječi "Za dom spremni" u javnom, političkom kontekstu, predstavlja neprihvatljivu političku poruku koja je protivna temeljnim ustavnim vrijednostima Republike Hrvatske.

2.2.Odluka Ustavnog suda u predmetu Šimunić²

Premda je odluka Ustavnog suda u predmetu Miljak poslala jasnu poruku u pogledu korištenja riječi "Za dom spremni" u javnom i političkom životu, ona se nije do kraja odredila o karakteru tog pozdrava, kao niti o tome radi li se o riječima koje diskriminiraju ili potiču na mržnju. Ta manjkavost odluke Ustavnog suda iskorištena je kako bi se i nadalje branila stajališta da postoje i druge odluke hrvatskih sudova koje ne sankcioniraju ovaj pozdrav, kao i da u odluci nema temelja za tvrdnje da se uporabom ovog pozdrava širi mržnja ili nekoga diskriminira, iz čega posljedično proizlazi da predmetni pozdrav sam po sebi nije zabranjen.

Međutim, Ustavni je sud dana 8. studenoga 2016. godine, u predmetu Josipa Šimunića, osuđenog za povredu zakonske odredbe koja na sportskim natjecanjima zabranjuje *"pjevanje pjesama ili dobacivanje poruka čiji sadržaj iskazuje ili potiče mržnju ili nasilje na temelju rase, nacionalne, regionalne ili vjerske pripadnosti,"* otklonio postojanje presedana u vidu odluka drugih sudova koji su oslobađali okrivljenike u predmetima u kojima su optuženi za uporabu pozdrava "Za dom spremni", ukazavši da se ne radi o usporedivim odlukama, nakon čega je u potpunosti prihvatio stajalište prekršajnih sudova o diskriminatornom karakteru spornog pozdrava.

Prihvativši i apostrofiravši obrazloženje Visokog prekršajnog suda da je *"nesporna ... činjenica da je navedeni uzvik, bez obzira na njegov prvotni hrvatski književni i pjesnički značaj, korišten i kao službeni pozdrav Ustaškog pokreta i totalitarnog režima Nezavisne države Hrvatske (NDH), koji se nalazio i na svim službenim dokumentima, bilo u izvornom obliku 'Za dom i poglavnika spremni' ili u njegovim skraćenim oblicima 'Za dom spremni' ili 'Za dom', a koji pokret je iznikao iz fašizma, temeljenog između ostalog i na rasizmu, pa time simbolizira mržnju prema ljudima drugačije vjerske i etničke pripadnosti, manifestaciju rasističke ideologije, kao i podcjenjivanje žrtava zločina protiv čovječnosti"*, Ustavni je sud jasno utvrdio da se za pozdrav "Za dom spremni" ne može koristiti opravdanje da se radi o nekakvom *"starom hrvatskom pozdravu"* već o riječima koje danas imaju karakter govora

² Odluka Ustavnog suda broj: U-III-2588/2016, od dana 8. studenoga 2016. godine

mržnje i diskriminatorna obilježje kojem u hrvatskom ustavnom i pravnom poretku nema mjesta.

3. Zaključci Odbora za Ustav

Postupajući po zahtjevu zastupnika SDP-a, Odbor za Ustav je na svojoj 8. sjednici, održanoj dana 13. i 14. prosinca 2016. godine donio sljedeće Zaključke:

„1. Postavljanje Spomen ploče poginulim hrvatskim braniteljima, pripadnicima HOS-a u Jasenovcu, s riječima „Za dom spremni“ u grbu Udruge, vrijeđa žrtve ovog ustaškog logora i sve žrtve ustaškog režima.

2. Odbor poziva nadležna tijela državne vlasti da poduzmu nužne radnje kojima će se zaštititi dostojanstvo žrtava i sjećanja na njih, a pogotovo na mjestima kao što je Jasenovac.

3. Potaknut raspravom, Odbor poziva Vladu Republike Hrvatske da utvrdi pretpostavke za institucionalno pravni okvir unutar kojeg će riješiti pitanja simbola svih zločinačkih totalitarnih režima i zaštite digniteta njihovih žrtava.“.

Iako je Odbor za Ustav izrijekom utvrdio da sporna spomen ploča „vrijeđa žrtve ovog ustaškog logora i sve žrtve ustaškog režima“, Vlada Republike Hrvatske do dana podnošenja ove interpelacije nije poduzela niti jednu radnju koja bi dovela do njenog uklanjanja.

4. Zaključno

Imajući u vidu citirane Odluke Ustavnog suda, institucije zadužene za brigu o ustavnosti svih akata i odluka koje donose tijela javne vlasti, kao i Zaključke Odbora za Ustav, nitko se u Hrvatskoj više ne može praviti da ne zna da je korištenje ustaškog pozdrava „Za dom spremni“ zabranjeno. Međutim, praksa pokazuje potpuno drugu sliku, zbog čega 28 zastupnika u Hrvatskom saboru, podnositelja ove interpelacije smatra nužnim da Hrvatski

sabor izrijeком utvrdi nedopustivost korištenja navedenog ustaškog pozdrava³ te da naloži Vladi Republike Hrvatske poduzimanje onih radnji⁴, potrebnih za uklanjanje Spomen ploče poginulim hrvatskim braniteljima, pripadnicima HOS-a u Jasenovcu, s riječima „*Za dom spremni*“ u grbu Udruge, na isti način na koji su prethodne Vlade Republike Hrvatske postupale u usporedivim situacijama⁵.

Nadalje, a budući je jasno da postoje mnoge pravne osobe koje ove riječi imaju u svojem službenom znakovlju ili nazivu, podnositelji interpelacije smatraju potrebnim naložiti Vladi Republike Hrvatske da sukladno svojim ovlastima⁶ pokrene postupak nadzora nad takvim pravnim osobama te da u sklopu tog nadzora naloži otklanjanje navedenih riječi iz znakovlja ili naziva pojedine prave osobe.

Sukladno iznijetom, predlaže se usvajanje sljedećih:

ZAKLJUČAKA

1. Hrvatski sabor utvrđuje da je pozdrav „*Za dom spremni*“ korišten kao službeni pozdrav Ustaškog pokreta i totalitarnog režima tzv. Nezavisne Države Hrvatske, a koji je pokret iznikao iz fašizma, temeljenog između ostalog i na rasizmu, zbog čega taj pozdrav simbolizira mržnju prema ljudima drugačije vjerske i etničke pripadnosti, manifestaciju rasističke ideologije, kao i podcjenjivanje žrtava zločina protiv čovječnosti.

³ Sukladno članku 165. stavku 1 Poslovnika: „*Zaključcima Sabor prihvata prijedloge i donosi zakone i druge akte te utvrđuje stajališta o određenim događajima i pojavama.*“

⁴ Sukladno članku 127. stavku 2. Poslovnika: „*Sabor, osim izvješća i podataka iz stavka 1. ovoga članka, može od Vlade tražiti i provođenje određenih radnji koje su u njezinoj nadležnosti.*“ i članku 165. stavku 2. Poslovnika: „*Na osnovi ocjene stanja u pojedinom području zaključcima se mogu zauzimati stajališta, izražavati mišljenja ili utvrđivati obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave.*“

⁵ U kolovozu 2004. Vlada Republike Hrvatske donijela je odluke o uklanjanju spomeničkih obilježja Milii Budaku u Svetom Roku i Juri Francetiću u Slunju, u skladu sa svojim ovlastima iz članka 107. (danas 108.) Ustava

⁶ Primjerice, ovlast za provođenje nadzora nad radom udruga proizlazi iz članka 43. Zakona o udrugama („Narodne novine“, broj 74/14.)

2. Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od osam dana ukloniti Spomen ploču poginulim hrvatskim braniteljima, pripadnicima HOS-a u Jasenovcu, s riječima „*Za dom spremni*“ u grbu Udruge.
3. Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od petnaest dana pokrenuti postupak nadzora nad registriranim pravnim osobama koje u svojem nazivlju ili službenom znakovlju koriste riječi „*Za dom spremni*“ te od istih zatražiti promjenu statuta i drugih općih akata kako bi se iste riječi uklonile iz nazivlja ili službenog znakovlja predmetnih pravnih osoba.